

Årsberetning for 2015 (38. driftsår)

Samfunnsoppdraget

Formålet for Stiftelsen Seilskipet Statsraad Lehmkuhl (SSSL) er å bevare seilskipet Statsraad Lehmkuhl (SL) for fremtidige generasjoner gjennom aktiv drift. Dette samfunnsoppdrag løses bl.a. på følgende måter:

- SL har et meget velkvalifisert mannskap som tar ansvar for sikker seilas, førsteklasses opplæring og fagmessig vedlikehold
- Det tilbys et allsidig toktopplegg, med et betydelig innslag av tokt og turer som er åpne for individuell deltagelse fra allmennheten
- SL er på verdensbasis det skip som gir flest unge mennesker seilings- og mestringstrening
- SL er en viktig arena for maritim utdanning for VG3 elever, lærlinger, elever ved maritime skoler og kadetter ved Sjøkrigsskolen
- SL fremtrer som en god representant for ledende norsk maritim kompetanse og sjøfartskultur gjennom deltagelse i seilfestivaler og regattaer
- SL bidrar til stolthet og identitet for kystbefolkningen
- SL bidrar til at Bergen hyppig blir valgt som vertshavn for Tall Ships Races, med betydelige positive ringvirkninger

Opplæring for ungdom

SL er det seilskip i verden som gir flest unge mennesker seilings- og mestringstrening.

I samarbeid med Stiftelsen Neptun kan SL tilby toktstipend til unge mennesker med formål om rekruttering eller kompetanseheving.

I 2014 etablerte SSSL i samarbeid med Hordaland Fylkeskommune og Bergen Maritime VGS et nyskapende opplegg for VG3 elever som over et år om bord får intensiv fagopplæring. Vi tok inn 8 elever i 2014, og 5 elever i 2015.

I tillegg til 4 matroslærlinger som vi til enhver tid har gjennom Maritimt Opplæringskontor, startet vi i 2015 et nytt samarbeid med Opplæringskontoret for restaurant og matfag i Hordaland (Reios), der vi tok inn to lærlinger i kokkefaget.

Statsraad Lehmkuhl er en meget god opplæringsbedrift, noe som har resultert i svært gode resultater på fagprøven for våre lærlinger og VG3 elever.

Sjøforsvaret gir også uttrykk for at bruk av SL i deres lederutviklingsprogram gjennom høsttoktet, gir store positive effekter for elevene og skolen, og er en kostnadseffektiv opplæringsplattform.

Det er igangsatt et arbeid for å utvikle mer læringsmålsrettede opplæringsprogrammer for å rekruttere flere skole-elever til tokt.

Grønn profil styrket

Seilskip er de grønneste fartøyer i verden. For SL er tiden under seil på seilbare distanser 70%.

Den grønne profilen ble ytterligere styrket ved anskaffelsen av et nytt og miljøvennlig renseanlegg, som ligger i forkant av de IMO krav som kommer. Anlegget ble installert under vintervedlikeholdet i 2015.

SL bruker også landstrøm ved kailigge i Bergen.

Offentlig støtte på offensiven

I 2014 ble det etter initiativ fra Stortinget og Regjering etablert et nasjonalt spleiselag for årlig støtte til seilskipene der statens andel er 70 %, mens andelene er 15 % for henholdsvis Hordaland Fylkeskommune og Bergen Kommune. Dette økte den offentlige støtte til SL med NOK 2,5 millioner, og utgjorde totalt NOK 11,234 millioner, eller 30,2 % av de totale driftsinntekter.

På bakgrunn av Regjeringens arbeid med å utforme en ny maritim strategi søkte SL i samråd med Christian Radich og Sørlandet, om at de tre seilskipene ble inkorporert i Nettolønnsordningen for å bedre grunnlaget for å rekruttere og beholde norsk kvalifisert maritim kompetanse. Styret gir honnør til Næringsministeren for at hun fremmet forslag som imøtekommer seilskipenes søknader. Forslaget skal notifiseres i EU.

I desember 2015 debatterte Stortinget seilskipenes utfordringer på bakgrunn av en interpellasjon. Debatten bekreftet bred støtte til seilskipene og sterk oppslutning om behovet for å sikre helårsdrift og sikre kvalifisert vedlikehold av disse viktige kulturskatter.

AKTIVITET I 2015

TOKT

Som et viktig ledd i å oppfylle stiftelsens formål - **å bevare «Statsraad Lehmkuhl» for etterslekten gjennom aktiv bruk** – gjennomføres i et meget mangesidig toktprogram som inneholder åpne og utleide tokt og skjærgårdsturer. Mange tokt er åpne for individuell deltagelse fra allmenheten. Skipets medseilere får opplæring underveis og deltar i driften av skipet sammen med den ordinære besetningen. På denne måten får nye mennesker et møte med vår kulturarv, maritime tradisjoner samtidig som medseilerkonseptet gir en unik mulighet for opplæring i sjømannskap, egenutvikling og samhandlingsopplevelser.

Med et tokttilbud til konfirmantklasser, ungdomskoler, folkehøyskoler, og Sjøkrigsskolen, har SL en sterk posisjon som en god opplæringsarena.

ÅPNE OG Utleide seiltokt

I løpet av året 2015 gjennomførte SL 12 åpne (14 i 2014) og 6 utleide (6 i 2014) seiltokt – derunder tokt for 3 ungdomsskoler og 5 Folkehøyskoler

Høsttoktet med Sjøkrigsskolen startet 21. september fra Bergen, og toktet gikk via Tenerife til Baltimore og Norfolk, med retur til Bergen via Shetland, med ankomst 6. desember.

MEDSEILERE

Årets gjennomsnittsbeglegg på åpne seiltokt var 78 medseilere (mot 68 i 2013 og 56 i 2014). Alt i alt deltok 933 personer på åpne seiltokt med SL i 2015. Av disse var 366 kvinner (39 %) og 567 menn (61 %).

På utleide seiltokt var gjennomsnittet 116 medseilere.

UNGDOMSPROFIL

Av de 1664 personene som seilte med SL i 2015 var andelen unge inntil 29 år på 65 %.

12 – 15 år	16 – 19 år	20 – 24 år	25 – 29 år	30 – 49 år	Over 50 år
188	293	521	73	230	359

SKJÆRGÅRDSTURER

Det ble i 2015 gjennomført 32 åpne og utleide skjærgårdsturer, med totalt 7127 passasjerer.

Nytt i 2015 var prosjektet «Hardangertoktet», som ble planlagt og gjennomført i samarbeid med ordførere og administrasjon i 7 kommuner – Os, Austevoll, Stord, Kvinnherad, Odda, Kvam og Tynes. 35 arrangementer ble gjennomført i løpet av 7 dager. Flere kommuner lot skoleklasser delta på tur mellom kommune. I havnene var det arrangert kontaktmøter, åpent skip og skjærgårdsturer. Opplegget hadde mange positive sider, men styret vil evaluere intensiteten.

HAVNEBESØK

I løpet av seilingssesongen 2015 ble følgende havner besøkt:

Lerwick, Os, Bekkjårvik, Leirvik, Rosendal, Odda, Øystese, Våge, Belfast, Ålesund, Geiranger, Kristiansand, Aalborg, Bremerhaven, Ijmuiden, Amsterdam, Stavanger, Tenerife, Baltimore og Norfolk.

SEILINGSDETALJE.

Det ble tilbakelagt en totaldistanse på 19.899 nautiske mil (Nm) i 2015. Tid under seil på seilbare distanser ble 70%.

Statsraad Lehmkuhl deltok på en hederlig måte i Tall Ships Race 2015, og leverte også et sterkt resultat for å vinne The Boston Teapot Trophy for sjette gang, der vi fortsatt har distanserekorden (verdensrekord) på **1458 nautiske mil på 124 timer.**

VERKSTEDSOPPHOLD

Vintervedlikeholdet ble utført ved kai i Bergen. Det største prosjektet var montering av nytt renseanlegg for gråvann, oppgradering av brannalarmanlegget, samt en større oppgradering av IT-systemene om bord, inkludert montering av nytt V-sat utstyr. I tillegg ble det for første gang på generasjoner utført klinkarbeid om bord, da man utbedret rennesteinen i kabelgattet. Arbeidet ble utført av Dåfjorden Slipp og Bergen Group Services og gav oss god erfaring med klinking som reparasjonsmetode på skroget. Til eksterne leverandører medgikk ca NOK 4 millioner.

Det ble samtidig utført en god del arbeid i skipets maskinrom med egne ressurser.

Stiftelsen har de siste vintrene god erfaring med å gjennomføre mest mulig vedlikehold ved hjelp av egne mannskaper, fremfor innleid kompetanse.

ANSATTE OG HMS

Skipets årsrapport om verne- og miljøarbeid er behandlet i henhold til regelkrav.

I 2015 ble det gjennomført ekstern revisjon av stiftelsens Sikkerhetsstyrings-system ISM fra Sjøfartsdirektoratet. Både eksterne og interne revisjoner viste behov for oppdateringer. Dette arbeid gjøres i vinter.

Skipet har gjennom de siste årene hatt et meget godt og høyt kvalifisert mannskap om bord, med god kontinuitet, takket være den varierte driften og ikke minst at vi har hatt helårsdrift. Miljøet om bord blir vurdert som meget godt.

Rekruttering av norske sjøfolk er imidlertid krevende. I tillegg til å ta inn lærlinger, har vi i samarbeid med Hordaland Fylkeskommune og Bergen Maritime skole klart de to siste årene å integrere 8 + 5 VG3 elever sammen med skipets besetning. Vi registrerer større interesse fra de unge for en maritim løpebane.

Kvinneandelen om bord var i 2015 på 22,73 %

Sykefraværet om bord var på 3,64 %, mens sykefraværet i land var på 3,06 %.

Stiftelsen har i år hatt en stabil bemanning på kontoret med mange velkvalifiserte medarbeidere som har ytet en ekstraordinær innsats.

OPPFYLLELSE AV STIFTELSENS MÅLSETTING

ISM-koden definerer Stiftelsens politikk for sikkerhet og miljøvern til å være:

1. Sikker drift av SL
2. Hindre skader på personer eller tap av liv.
3. Unngå skade på miljøet, særlig det marine miljø.
4. Unngå skade på eiendom.

Styret anser denne målsettingen som oppfylt også i 2015.

Styret konstaterer at SL fungerer godt etter Stiftelsens formål, nemlig til opplæring, trening, utvikling og opplevelser. Positive tilbakemeldinger fra skipets brukere bekrefter at den etablerte driftsform fungerer godt.

ASSURANSE

Kaskoforsikringen for SL ble i 2015 opprettholdt med en forsikringssum på kr. 70 millioner. Samlet premie for kaskoforsikring var i 2015 NOK 50.775,-.

For 2015 er vår kaskoforsikring fornyet med 90 % rabatt gjennom Bergvall/AON og våre hovedassurandører NHC, Gard, Berkley og Skuld (25 % hver).

Stiftelsens totalhavaripolise, (totaltap av skipet), for «Statsraad Lehmkuhl» er satt til NOK 10 millioner.

Assuranceforeningen Skuld har dekket SL's P & I forsikring uten å belaste premie for denne polisen. Styret takker assurandørene for deres betydelige bidrag til driften av Seilskipet Statsraad Lehmkuhl.

Kommentarer til resultatregnskap og balanse

Stiftelsen holder en streng kostnadskontroll i alle ledd, og har gjennom hele 2015 videreført sin svært bevisste og nøkterne driftsform.

2015 har vært et tilfredsstillende driftsår for SSSL. Styret er tilfreds med et positivt årsresultat etter finansinntekter og etter at det er foretatt en avsetning på NOK 1,9 millioner til periodisk vedlikehold (mot et negativt resultat på NOK 4,2 millioner i 2014), og at organisasjonen har gjort det bedre enn budsjettet på alle driftsparametre – inntekter og kostnader.

ØKONOMI OG LIKVIDITET

Inntekter

De samlede driftsinntektene (inkludert offentlige tilskudd og gaver) beløper seg til NOK 37,1 millioner (33,03 millioner i 2014). Etter fradrag av reiseavhengige kostnader, ble netto driftsinntekter NOK 32,8 millioner (NOK 27,9 millioner i 2014)

Inntekter fra tokt og skjærgårdsturer økte i 2015 til NOK 18,13 millioner (NOK 16,2 millioner i 2014), noe som hovedsakelig skyldes målrettet markedsføring – ikke minst i sosiale medier.

I 2014 ble det etter initiativ fra Stortinget etablert et nasjonalt spleiselag for årlig støtte til seilskipene – der statens andel er 70 %, mens andelene er 15 % for henholdsvis Hordaland Fylkeskommune og Bergen Kommune. Dette brakte den offentlige støtte opp med NOK 2,5 millioner til SL, og utgjorde totalt NOK 11,234 millioner, eller 30,2 % av de totale driftsinntekter.

Utgifter

De samlede driftskostnader utgjør NOK 37,481 millioner (mot NOK 38,252 millioner i 2014)

Lønn- og hyrekostnader holdt seg innenfor budsjett, og utgjorde NOK 24,580 millioner.

Vintervedlikeholdet ble utført ved kai i Bergen. De største prosjektene var stålarbeider, nytt gråvannsanlegg, oppgradering av IKT anlegget og brannalarmanlegg om bord. Til eksterne leverandører medgikk ca NOK 4 millioner. I tillegg utføres et fortløpende vedlikeholdsarbeid av mannskapet – og i toktsesongen også av medseilerne.

Balanse

I balansen er stiftelsens grunnkapital bokført til NOK 10 millioner. Beløpet utgjør den regnskapsmessige verdi av Seilskipet Statsraad Lehmkuhl. Verdien samsvarer med forsikret verdi ved totalhavari, men er neppe i samsvar med skipets virkelige verdi.

I henhold til stiftelsens statutter kan skipet ikke pantsettes.

Betingelsene for fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet er satt opp under denne forutsetning. Det har ikke inntrådt forhold etter regnskapsårets utgang av betydning for vurdering av resultatet.

IKKE TAP PÅ FORDRINGER.

Det er i 2015 ikke bokført tap på utestående fordringer. Stiftelsens fordringsmasse vurderes ikke som usikker.

Plasseringer.

Kapitalforvaltningen av stiftelsens likvide midler er overlatt til Formuesforvaltning og overvåkes av et kompetent utvalg som foretar nøye avveininger av avkastningsmuligheter mot risiko og rapporterer til hvert styremøte. Stiftelsen skal forvalte midlene med en lav risikoprofil

Samarbeid med Sjøkrigsskolen.

Avtalen med Sjøkrigsskolen, om Kadettenes 3 måneders høsttokt over Atlanteren til Baltimore og Norfolk, er svært viktig for begge parter. Sjøkrigsskolen (SKSK) har benyttet skipet som arena for sjømannskap og lederutvikling siden 2002. Dette har vært en stor suksess, og undersøkelser ved SKSK har vist at kadettene på en markant måte utvikler sin evne til samspill og lederskap som følge av den erfaringen toktene med «Statsraad Lehmkuhl» representerer. Samtidig gis det uttrykk for at opplegget er kostnadseffektivt.

For SSSL representerer Sjøforsvaret en konstruktivt krevende kunde, som bidrar til å utvikle kvaliteten i alle ledd i SL organisasjonen, og representerer et avgjørende bidrag for helårsdrift. Kontrakten sikrer samarbeidet med Sjøforsvaret, foreløpig ut 2017.

Samarbeid med Bergens Sjøfartsmuseum

I henhold til avtalen med Bergens Sjøfartsmuseum fra 2006, fungerer museet som rådgivende antikvarisk instans overfor alle ledd i organisasjonen.

Samarbeid med «Christian Radich» og «Sørlandet»

De tre norske skværriggerne har hatt et nært samarbeid om ulike prosjekter, og en felles dialog med våre sentrale myndigheter om den økonomiske støtten, om offentlige samfunnsoppdrag for å sikre helårsdrift, og nettolønnsordning.

I 2015 har det særlig vært fokus på det nasjonale spleiselaget, hvor fordelingsnøkkelen av kulturmidler mellom sentralt- og regionalt nivå, ble satt til 70 – 30 %. Både Kulturdepartementet (70 %), Hordaland Fylkeskommune (15 %) og Bergen Kommune (15 %) har fulgt opp sine forpliktelser i 2015. Styret gir honnør forhandlekraftig politikk

I de siste år har det vært arbeidet mye med søknad om at Statsraad Lehmkuhl og de to andre skoleskipene blir inkorporert i Nettolønnsordningen. Det ble gjennomført et møte ved Næringsministerens kontor hvor alle tre seilskipene var representert.

Det var med stor tilfredshet vi konstaterte at Næringsminister Monica Mæland fremmet forslag om at de tre seilskipene skulle bli inkorporert i Nettolønnsordningen, noe som vil bli et godt bidrag til å rekruttere og beholde kvalifisert norsk mannskap.

Det pågår en notifiseringsprosess overfor EU, som vi håper vil gi en positiv avklaring i første halvår 2016.

SAMARBEID I INTERNASJONALE ORGANER

Stiftelsen Seilskipet Statsraad Lehmkuhl er medlem av STI og Class A Tall Ships Forum (CATSF), som er en del av Sail Training International (STI). Nettverket er viktig for å drøfte rammebetingelsene for seilskipene.

UTSIKTER FREMOVER

Det er over år utviklet en mangesidig toktstruktur som sikrer tilnærmet helårsdrift, og som derigjennom gir større muligheter til å rekruttere og beholde kvalifisert mannskap. Slik helårsdrift er helt avgjørende for å kunne holde skipets vedlikehold til den standard som er pålagt i dag. Ikke minst for å kunne opprettholde skipets mange sertifikater og sikre utvikling av tilstrekkelig kompetanse for drift av et slikt komplisert spesialisert fartøy.

Stiftelsen har hatt et tilfredsstillende driftsår i 2015, og kan levere et positivt årsresultat til tross for at 1,9 millioner er avsatt til fremtidig vedlikehold. Det nasjonale spleiselag mellom staten, Hordaland Fylkeskommune og Bergen Kommune har i høy grad bidratt til det positive resultat.

For sesongen 2016 står Stiftelsen overfor store utfordringer: For det første gjennom en negativ utvikling i den økonomiske situasjon og krise i viktige bedriftsmarkedssegmenter i vår region. For det andre ved at SL for første gang skal delta i Tall Ships Races 2016, som går langt sør i Europa, og som gjør det ekstra krevende å skaffe tilfredsstillende medseilerbelegg.

Styret har besluttet at Stiftelsen skal utarbeide og rullere 5 års planer for ekstraordinært vedlikehold. Ved vintervedlikeholdet 2016 vil skipet dokksettes i Bergen. Foruten de vanlige mellomklasse-gjennomgangene, vil vi sammen med kompetente norske maritime miljøer, gjennomgå og måle risikoutsatte deler av stålskroget, som skal legges inn i 5 årsplanen. I budsjettet for 2016 har vi tatt høyde for ekstraordinære vedlikeholdskostnader på ca NOK 4 millioner, som setter krav til tilstrekkelige seilingsinntekter.

2016 vil gi avklaring på om Sjøforsvaret vil forlenge avtalen om Høsttoktet. Ettersom begge parter erklærer at opplegget er en vann-vinn-situasjon, har Styret positive forventninger til at avtalen forlenges.

Hvis avtalen derimot termineres med virkning etter 2017, vil dette gi en uforutsigbar og negativ spiral-effekt: problemer med helårsdrift, og dermed utfordringer for å beholde kvalifisert mannskap, som igjen vanskeliggjør å opprettholde nødvendig vedlikehold.

På den annen side vil en avgjørelse om at SL blir inkorporert i Nettolønnsordningen, gi et bidrag til å rekruttere og beholde norsk kvalifisert kompetanse.

Styret vektlegger som avgjørende at det kan opprettholdes helårsdrift og at det oppnås en bærekraftig finansiering av drift og vedlikehold

STYRET TAKKER:

Det er all grunn til å takke både offentlige og private samarbeidspartnere som gir solid støtte til SL. Den offentlige støtte SL mottar er nødvendig, men ikke tilstrekkelig for skipets bevaring. Styret er allikevel svært takknemlig for det betydelige løft i støtten som er kommet fra Kulturdepartementet, Hordaland Fylkeskommune og Bergen Kommune gjennom avtalen om 70 – 30 % fordeling.

Seilskipet Statsraad Lehmkuhls Venner har i en årrekke vært en svært viktig samarbeidspartner for Stiftelsen. Venneforeningen har bidratt til en rekke av de store vedlikeholdsprosjektene vi har gjennomført. I 2015 finansierte Venneforeningen det nye miljøvennlige gråvannsanlegget. Med sin langsiktighet utgjør venneforeningen en betydelig ressurs for Stiftelsen.

Grieg Foundation, Stiftelsen Neptun og Stiftelsen UNI har også i 2015 vært sjenerøse overfor kulturskatten SL

Vi har ovenfor redegjort for de betydelige rabatter vi har oppnådd hos våre assurandører, og styret vil uttrykke stor takknemlighet for det betydelige bidrag dette representerer for Stiftelsen.

Norgesmøllene har fortsatt å markedsføre Spleisebrødet, og dette genererer fortsatt betydelige midler til fordel for SL. I 2015 oversteg det samlede beløp NOK 22 millioner siden oppstarten av Spleisebrødet.

Jotun Coatings bidrar i betydelig grad ved at de gir oss den overveiende del av vårt malingsforbruk.

Jets har vist stor økonomisk velvilje ved leveringen av det nye Gråvannsanlegget - Jets Vacuum Ecomotive Sewage Treatment Plant

DNV-GL har spart oss for betydelige beløp i forbindelse med klassing.

Vi takker Sjøkrigsskolen, Forsvarets Ingeniørhøyskole, og våre kunder fra Folkehøgskolene og Ungdomsskolene for et godt og konstruktivt samarbeid under alle oppdragene.

Styret takker, og retter stor honnør til skipets besetning og Stiftelsens administrasjon, samt alle de som gjennom frivillig arbeidsinnsats og økonomisk støtte bidrar til drift, vedlikehold og bevaring av SL

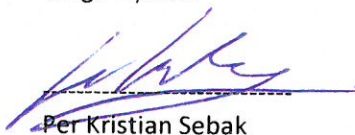
Bergen 31.12.15/17.03.16

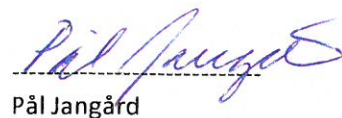
Bernt Jacob Pettersen
Styreformann

Helge Dyrnes

Per Kristian Sebak

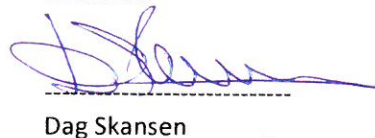
Pål Jangård

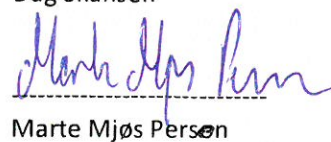
Haakon Steinar Vatle

Sigfinn Bartz-Johannessen
Nestleder

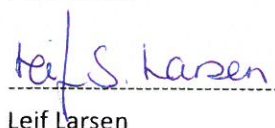
Dag Skansen

Marte Mjøs Persen

Aslak Heen

Leif Larsen

VEDLEGG TIL ÅRSBERETNINGEN FOR 2015:

GAVER OG STØTTE TIL «STATSRAAD LEHMKUHL».

Stiftelsen har i løpet av 2015 mottatt pengegaver og andre gaver fra følgende bidragsytere:

* Norgesmøllene/ bakerier på Vestlandet	Spleisebrødet	1 089 897
* Assuranceforeningen Skuld:	Premien for P & I forsikringen	120 000
* Norwegian Hull Club	Til vedlikehold og drift	100 000
* Statsraad Lehmkuhls Venner	Støtte til gråvannsanlegg, julebelysning og BT-bilag	539 860
* Grieg Foundation	Til vedlikehold og drift	150 000
* Volvat medisinske senter	Bidrag til tur for langtidssyke barn	10 000
* Stiftelsen Sjømenns Aldershjem i Haugesund	Til vedlikehold og drift	50 000
* Stiftelsen Uni	Støtte til Brannalarmanlegg og oppgradering av it-systemer	204 000
* Stiftelsen Neptun	Ungdomsskoler/åpent skip	100 000
* Stiftelsen Neptun	Toktstipend	150 000
* Dietlind Nakling	Til vedlikehold og drift	5 000
* Norwegian Hull Club	Redusert forsikringspremie	
* Gard	Redusert forsikringspremie	
* Skuld	Redusert forsikringspremie	
* Berkley	Redusert forsikringspremie	
* Olaf Ellingsen AS	Skipets forbruk av krydder	
* Jotun Coatings:	Skipets forbruk av maling.	
* DNV GL	Gratis klasse for skipet	
* Bergen og Omland Havnevesen:	Fritak for havneutgifter og redusert husleie	
* Port of Lerwick	Fritak fra agentonorar og havneavgifter	
* Tero Marine	Databasert vedlikeholdssystem, fri bruk, support og kurs.	

I tillegg til ovenstående mottar skipet støtte fra en lang rekke firmaer og enkeltpersoner. Styret for stiftelsen Seilskipet Statsraad Lehmkuhl takker hjerteligst og ser frem til et fortsatt godt samarbeid med alle våre støttespillere.